



Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni istungi protokoll nr 166

Eesti, videosild

Reede, 5. juuni 2026

Algus 9.00, lõpp 10.32

Juhataja: Peeter Tali (esimees)

Protokollija: Roosmarii Kukk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Vladimir Arhipov, Lea Danilson-Järg, Katrin Kuusemäe, Aivar Sõerd, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk

Komisjoni ametnikud: Teele Vares (nõunik-sekretariaadijuhataja), Teele Taklaja (nõunik), Getter Kristen Treumuth (nõunik)

Puudusid: Arvo Aller, Enn Eesmaa, Rain Epler, Tiit Maran, Anti Poolamets, Maido Ruusmann ja Kristo Enn Vaga

Kutsutud: taristuminister Kuldar Leis ning Kliimaministeeriumi liikuvuse asekanstler Sander Salmu ning välissuhete osakonna nõunik Viktoria Sitnik, Justiits- ja Digiministeeriumi Euroopa Liidu asjade ja väliskoostöö osakonna nõunik Sandra Kaljumäe (1. päevakorrapunkt); Rahandusministeeriumi nõunik Märten Ross, Kliimaministeeriumi kliimaosakonna nõunik Annika Varik (2. päevakorrapunkt); taristuminister Kuldar Leis, Kliimaministeeriumi elukeskkonna ja ringmajanduse asekanstler Ivo Jaanisoo, energia- ja ressursitõhususe valdkonna juht Riina Tamm ja välissuhete osakonna nõunik Rahel Kelus (3. päevakorrapunkt); Justiits- ja Digiministeeriumi karistusõiguse ja menetluse talituse juhataja Andreas Kangur (4. päevakorrapunkt); Riigikantselei strateegiabüroo innovatsioonivaldkonna nõunik Regina Tagger, julgeoleku ja riigikaitse koordinatsioonibüroo nõunik Keaty Siivelt ja Euroopa Liidu sekretariaadi nõunik Ülle Hanson (5. päevakorrapunkt); Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tööstusvaldkonna juht Kaspar Peek, ettevõtluskeskkonna ja tööstuse osakonna nõunik Pedro Pook, EL ja rahvusvahelise koostöö osakonna vanemnõunik Evelin Tõnisson, Kliimaministeeriumi ehituse ja elukeskkonna osakonna ehitustegevuse valdkonnajuht Liisi Pajuste ning keskkonnakorralduse ja kiirguse osakonna nõunik Hanna Vahter (6. päevakorrapunkt); Riigikogu Kantselei avalike suhete osakonna pressinõunik Maris Meiesaar (1.–7. päevakorrapunkt); Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunikud Karin Zereen ja Erik Marksoo (2. päevakorrapunkt); Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunik Ingel Pilviste (3. päevakorrapunkt); Riigikantselei Euroopa Liidu sekretariaadi nõunik Age Inkinen (6. päevakorrapunkt)

Päevakord:

3. Seisukoha andmine: Avalik konsultatsioon: Energiatõhusus – õigusraamistik pärast 2030. aastat

3. Seisukoha andmine: Avalik konsultatsioon: Energiatõhusus – õigusraamistik pärast

2030. aastat

Kuldar Leis andis ülevaate avalikust konsultatsioonist: Energiatõhusus – õigusraamistik pärast 2030. aastat (Lisa 1). Taristuminister sõnas, et Euroopa Komisjon ootab tagasisidet kehtiva energiatõhususe direktiivi kohta, et viia olemasolevad energiatõhususe direktiivi meetmed kooskõlla 2040. aastaks Euroopa kliimamäärusega seatud eesmärkidega vähendada kasvuhoonegaaside netoheidet 90% võrreldes 1990. aastaga. Tagasisidet palutakse direktiivi senise rakendamise kohta, võimalike lisameetmete vajaduse ja halduskoormuse kohta. Uusi 2030. aasta järgseid energiatõhususe sihttasemeid, mõõdikuid, eesmärke ja kohustusi avaliku konsultatsiooni raames ei esitata. Eesti seisukohad käsitlevad peamiselt riikliku paindlikkuse lisamist Euroopa Liidu energiatõhususe eesmärkide ja avaliku sektori hoonete rekonstrueerimise kohustuse täitmisel ning laiema lähenemise vajadust, sealhulgas suuremat kooskõla energiajulgeoleku, taastuvenergia ja kliimaeesmärkidega. Kuigi konsultatsioon puudutab vaid energiatõhususe direktiivi, võtab Eesti seisukoha ka hoonete energiatõhususe direktiivi osas. Üldpõhimõttena toetab Eesti Euroopa Liidu energiatõhususe eesmärke pärast 2030. aastat, kuid peame vajalikuks oluliselt suuremat riiklikku paindlikkust eesmärkide täitmisel. Liikmesriikide lähteolud nagu energiasüsteemid, hoonefond, majandus, kliima- ja investeerimisvõimekus on väga erinevad ning ei ole omavahel võrreldavad. Samuti näeme probleemi energiatõhususe esikohale seadmise põhimõtte rakendamises, millele praktikas puuduvad selged meetodid, näiteks võrguarenduse või tööstuse või julgeolekuga seotud investeeringute hindamiseks. Eesti leiab, et energiatõhusust tuleb hinnata koos energiajulgeoleku, taastuvenergia ja kliimaeesmärkidega ning säilitada liikmesriikidele võimalus valida kõige sobivamad energiasäästu saavutamise meetmed. Energiatõhususe eesmärgid ei tohi takistada elektrifitseerimist, puhta tööstuse arengut ega kohalike energialahenduste kasutamist. Lisaks on oluline tagada ka õigusaktide ülene ühtlus energiatõhususe nõuete osas. Eesti jaoks puudutab üks kriitilisemaid küsimusi avaliku sektori hoonete 3% rekonstrueerimiskohustust, mille täitmine tooks kaasa suure investeerimisvajaduse ja halduskoormuse. Teeme ettepaneku rekonstrueerimiskohustuse baasaset regulaarselt üle vaadata, arvestades avaliku sektori hoonete lammutamise, müügi ja teiste teguritega. Eesti hinnangul peab raamistik võimaldama paindlikumat ja kulutõhusamat lähenemist, sealhulgas osaliste rekonstrueerimiste arvestamist, mis tähendab hoonete energiatõhususe direktiivi kohaste miinimumstandardite täitmist. Eesti seisukoht on, et ettevõtete kohustused peavad lähtuma tegelikust energiatarbimisest ja olema proportsionaalsed. Me ei toeta dubleerivat aruandlust olukorras, kui lihtsustatakse ESG- (inglise keeles *environmental, social, governance*) nõudeid. Seetõttu ei toeta Eesti ka valgete sertifikaatide süsteemi kohustuslikuks muutmist, kuna see suurendab ettevõtete halduskoormust. Avaliku konsultatsiooni raames tõstatab Eesti taas hoonete energiatõhususe kestliku liikuvuse nõuete küsimuse, kus peame oluliseks majandusliku mõistlikkuse ja tehnoloogiliste arengute arvestamist.

Urve Tiidus andis ülevaate [majanduskomisjoni arvamusest](#) ja arutelust ning märkis, et komisjon otsustas toetada Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti. Komisjoni otsus oli konsensuslik.

Urve Tiidus küsis selgitust valgete sertifikaatide olemuse kohta.

Ivo Jaanisoo vastas, et valge sertifikaat on turupõhine energiasäästu tõendamise mehhanism, mida on rakendatud näiteks Prantsusmaal. See toimib suurematel turgudel, kus on palju erinevaid energiatootjaid, kes on otsestes lepingulistest seostes suurte energiatarbijatega. Eestis selline lahendus praktikas ei toimiks, kuna meie turg on liiga väike. Valge sertifikaat tähendab,

et kui energiamüüja suudab tõendada teatud hulga energia kokkuhoidu, siis saab ta selle eest sertifikaate, millega vastaval börsil kaubelda. Teemat on analüüsinud Tallinna Tehnikaülikooli eksperdid, kus selgus, et Eestis oleks see liigselt bürokraatlik ja ei tooks vajalikku tulemust. Kaaluda võiks seda vaid üleeuroopaliselt või regioonipõhiselt, kuid mitte riigisiselt.

Peeter Tali küsis, milline on tõenäosus, et võetakse arvesse Eesti skeptilisi ja mitte-toetavaid seisukohti.

Kuldar Leis vastas, et loodetavasti jõutakse soovitud tulemusteni ning näiteks elektrilaadijate osas on Eesti seisukohtadega liitumas ka teised liikmesriigid.

Ivo Jaanisoo lisas, et kuigi energiasäästukohustus on siseriiklikult juba üle võetud, siis direktiivi ülevõtmisega sisustame seda konkreetsemate tegevustega. Teiste riikide praktikast nähtub, et direktiivi ülevõtmine on keeruline ning tähtaegselt on seda suutnud teha vaid üksikud riigid. Kuna tegemist on arvamusküsitlusega, millele järgneb tõenäoliselt Euroopa Komisjoni eelnõu ja seejärel teised menetlusetapid, on igas etapis võimalus kaasa rääkimiseks.

Peeter Tali tegi ettepaneku toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega.

Otsustati:

3.1. Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti kooskõlas majanduskomisjoni arvamusega (konsensus: Lea Danilson-Järg, Katrin Kuusemäe, Aivar Sõerd, Peeter Tali, Kadri Tali, Tarmo Tamm, Urve Tiidus, Luisa Värk).

(...)

(allkirjastatud digitaalselt)
Peeter Tali
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Roosmarii Kukk
protokollija

Väljavõtte õige
Roosmarii Kukk
Euroopa Liidu asjade komisjoni konsultant